



VAN GOGH IN ANTWERPEN





In 2025-2026 wordt herdacht dat Vincent van Gogh 140 jaar geleden vanuit Brabant (Nuenen) vertrok naar Antwerpen, waar hij drie maanden woonde, werkte en de academie bezocht (24 november 1885 – 28 februari 1886).

In de meeste plaatsen waar Van Gogh is geweest zijn instellingen of initiatieven die inspelen op zijn werk en/of levensverhaal. Deze musea en erfgoedlocaties werken samen in Van Gogh Europe. Opvallende afwezigen in dit samenwerkingsverband zijn Brussel en Antwerpen. Terwijl het soms gaat om kleine initiatieven, waar Vincent geen grote sporen heeft achtergelaten, zijn er tot op heden geen structurele pogingen ondernomen Van Gogh locaties op te richten in de Belgische steden, met uitzondering van Mons (Borinage).

In aanloop naar de herdenking in 2025-2026 hebben de curatoren van de Van GoghGalerie Zundert, in samenspraak met partners binnen Van Gogh Brabant, Van Gogh Europe en Antwerpen, een plan uitgewerkt voor een blijvend initiatief in Antwerpen. Er is gezocht naar locaties en partners om dit een plek te geven.

Naast aandacht voor het werk en erfgoed van Van Gogh wordt gestreefd naar een uitwisseling van hedendaagse kunst in relatie tot Van Goghs inspiratie, zoals dat reeds jaren succesvol wordt uitgevoerd in Zundert. Eerder voorbeeld was een uitwisseling met AIR Antwerpen en M HKA tijdens het Nederland-Vlaanderen jaar BesteBuren 2015.¹

1.

In het BesteBuren jaar Nederland-Vlaanderen 2015 heeft Van Gogh AiR i.s.m. AIR Antwerpen en M HKA het project 'Wrijving van gedachten' Antwerpen-Zundert uitgevoerd. Naast een tentoonstelling met Vlaamse en Nederlandse kunstenaars (Luc Tuymans, Fred Bervoets, Marlene Dumas en Emo Verkerk) werkten de Vlaamse kunstenaars Nel Aerts en Lieven Segers in het gastatelier te Zundert, de Nederlandse kunstenaars Niek Hendriks en Lennart Lahuis bij AIR Antwerpen. De resultaten werden gebundeld in publicaties en gepresenteerd in Zundert en Antwerpen.

Dit verslag is gebaseerd op locatieonderzoeken en gesprekken die hebben plaatsgevonden in de eerste helft van 2024. De curatoren hebben veel enthousiasme ontmoet in Antwerpen en zijn daardoor gesterkt in het vertrouwen dat er mooie samenwerkingen tot stand kunnen komen.

DE BELANGRIJKSTE RESULTATEN:

- Eind 2025, begin 2026 worden exposities georganiseerd in Antwerpen en Zundert (mogelijk ook op andere locaties in Brabant)
- Partners in Antwerpen worden voorgedragen lid te worden van Van Gogh Europe (onder voorbehoud: academie en museum)
- Van Gogh AiR gaat residenties uitwisselen met Morpho en de academie
- Er komt een jaarlijkse Van Gogh AiR Prijs voor studenten van de Antwerpse academie. De eerste is reeds toegekend in juni 2024
- Er zijn contacten gelegd met diverse galleries en instellingen voor samenwerking
- Nadia Naveau en Nick Andrews gaan als gastcuratoren een expositie Van Gogh in Antwerpen samenstellen in het Van GoghHuis Zundert
- Uitgeverij JapSam Books brengt een boek uit over dit project



VAN GOGH NAAR ANTWERPEN

Halverwege zijn korte leven als kunstenaar, hij was slechts tien jaar actief, besloot Vincent van Gogh (1853-1890) uit Nederland te vertrekken richting Parijs. Daar wilde hij kennismaken met de nieuwe richting van het kleurrijke impressionisme. Hij maakte een tussenstop van drie maanden in Antwerpen. Kort na het voltooien van zijn groepsportret *De Aardappeleters* in Brabant, wilde hij hier op de academie studeren naar model. De periode van eind november 1885 tot eind februari 1886 vormt een belangrijke schakel in zijn verdere ontwikkeling. Hoewel het contact met de leraren hem niet bracht wat hij had gehoopt, studeren naar gipsmodellen en de academische geest pasten hem niet, gaven de omgang met zijn medestudenten en het verblijf in de bruisende stad hem volop inspiratie. Hij tekende naaktmodellen en stadsgezichten, schilderde portretten, dwaalde door het havengebied langs de kades, bezocht cafés en begon hier met het verzamelen van Japanse prenten. Daarnaast bezocht hij musea, kerken en galeries om de kunstwerken van Rubens en andere schilders te bestuderen. Uit zijn brieven vanuit Antwerpen aan zijn broer Theo blijkt dat de stad hem beviel en een onuitwisbare indruk heeft nagelaten. *'Ik vind hier de wrijving van gedachten die ik zoek – ik krijg een frisch oog op mijn eigen werk, kan beter oordeelen waar de zwakke punten zitten en zodoende vorderen om die te verbeteren'*.

De Antwerpse periode in het leven en werk van Vincent van Gogh is van belang en verdient beslist meer aandacht.



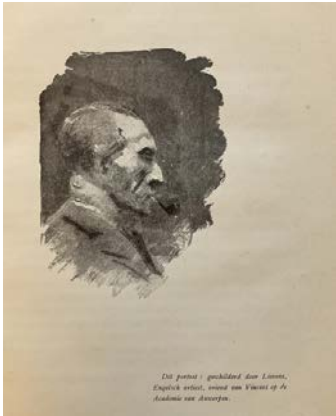
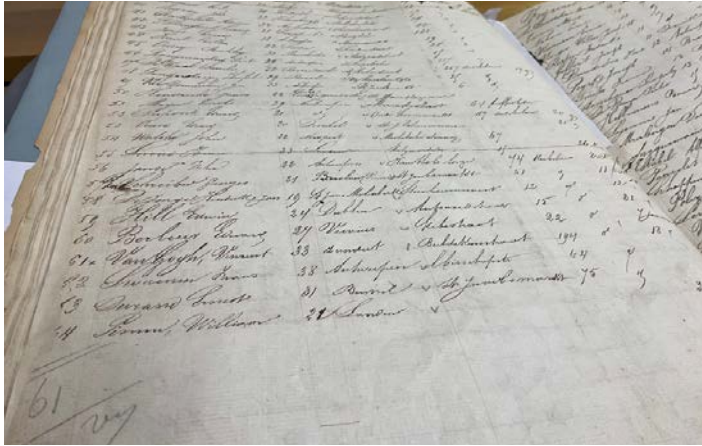
ONDERZOEK

WONING – Lange Beeldekensstraat 224

Het kosthuis van Vincent bij het echtpaar Brandel. Hij huurde hier een kamer en kleine studio, waar hij Japanse prenten ophing. Van Gogh schilderde vanuit dit huis een uitzicht op de Achterkant van huizen (Van Gogh Museum). Het pand heeft boven de voordeur een gedenksteen. Verder herinnert niets aan zijn verblijf. Het gebouw wordt nu verhuurd voor bewoning en is niet toegankelijk. In de buurt ligt het Vincent van Gogh Plein met een muur waar eens portretten zijn aangebracht ter ere van de schilder. Het geheel biedt weinig kansen voor de ontwikkeling van een Van Gogh initiatief.

KONINKLIJKE ACADEMIE VOOR SCHONE KUNSTEN ANTWERPEN – Mutsaardstraat 31

Vincent volgde lessen op de academie, o.a. bij Charles Verlat. Hij studeerde naar gipsen voorbeelden en modellen. Bewaard zijn diverse tekeningen van modellen, gipsen beelden (torso, discuswerper), een schilderij van skelet met sigaret (Van Gogh Museum) en een overschilderde studie van twee worstelaars (Kröller Müller Museum). Het historische academiegebouw is nog grotendeels origineel. Op het terrein staat tevens het vervallen oude museum, waar Van Gogh oude meesters bezichtigde (nu in de collectie van het KMSKA). Er zijn plannen dit gebouw te restaureren. In het academiegebouw staan her en der de oude gipsen modellen. Ook is de zaal nog aanwezig waar in 1892 een tentoonstelling werd gehouden van *l'Association pour l'Art*, met schilderijen van Van Gogh. In het AML te Brussel zijn daarvan foto's gevonden. Het betreft de oudste foto's



van een expositie van Van Goghs schilderijen. Verder bevat het archief van de academie, bewaard in het Felix Archief, leerlingenboeken met de inschrijving van Vincent van Gogh. Tot slot is in het tijdschrift *Van Nu en Straks* een portret van Van Gogh afgedrukt, gemaakt door medestudent Horace Mann Livens.

Al deze historische artefacten bijeen, de authentieke sfeer van de locatie en de betekenis van de academie in Van Goghs biografie maken de academie bij uitstek geschikt als Van Gogh erfgoedlocatie. De onderzoekers willen dan ook de academie graag voordragen als nieuw lid van Van Gogh Europe.

Intentie is in dit gebouw, bij voorkeur de zaal van de expo 1892, eind 2025-begin 2026 een tentoonstelling te organiseren. Daarnaast wordt de relatie bekrachtigd door het instellen van een jaarlijkse Van Gogh AiR Prijs voor studenten van Koninklijke Academie voor Schone Kunsten Antwerpen, School of Arts van AP Hogeschool. De eerste toekenning heeft reeds plaatsgevonden in juni 2024. Winnaar van de prijs is Niel de Vries. Hij komt in februari 2025 een maand werken in het gastatelier van het Van GoghHuis in Zundert.

MORPHO – Ploegstraat 27

Morpho biedt ateliers en residenties aan in Antwerpen. Artistiek directeur Caroline Dumalin is betrokken bij de selectie voor de academieprijs. De intentie is uitgesproken een uitwisseling te starten tussen de gastateliers in Zundert en Antwerpen.

EUGEEN VAN MIEGHEM MUSEUM – Ernest van Dijckkaai 9

Evenals Van Gogh had Eugene van Mieghem (1875-1930) interesse in het leven rondom de Antwerpse haven, de arbeiders en de café's. Conservator Erwin Joos heeft zich bereid getoond inhoudelijke samenwerking verder te onderzoeken.



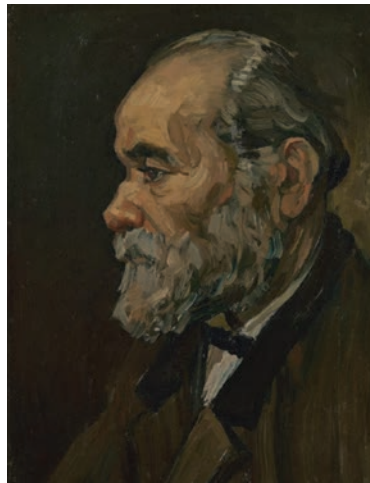
GENOOTSCHAP VAN OSTAIJEN – Lange Leemstraat 53

Van Gogh werd door Paul Van Ostaijen ‘*de profet van Pâturages*’ genoemd. Met zijn biograaf Matthijs de Ridder en Dennis van Mol (Walden Art Stories) is gesproken over inhoudelijke samenwerking in tentoonstellingen. De fascinatie die Van Ostaijen koesterde voor Van Gogh en zijn bespiegeling op de tentoonstelling ‘Kunst van Heden’ (Antwerpen, 1914), waar ruim 90 werken van Van Gogh waren te zien, vormen daarvoor interessante aanknopingspunten. Als mogelijke locatie is Fabriek Noord (Lange Beeldekensstraat 94) in beeld, een expositieruimte van de Verbeke Foundation in de buurt van Van Goghs Antwerpse kosthuis.

KONINKLIJK MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN ANTWERPEN – Leopold de Waelplaats 1

In Vincents sterfjaar 1890 opende het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten (KMSKA). Het was de opvolger van het Oude Museum bij de academie. De collectie bevat één schilderij van Van Gogh uit zijn Brabantse periode. Deze Aardappelrooister was volgens Walther Van Beselaere, in 1958 hoofdconservator, ‘*het enige, uitmuntend werkje uit Vincents Hollandse, donkere tijd, dat in Vlaams bezit was.*’ Daarnaast zijn er meerdere werken die Van Gogh tijdens zijn verblijf in Antwerpen heeft bekeken in musea, kerken en galleries. Hij beschreef wat hij zag in zijn brieven. Een overzicht van de door Vincent genoemde kunstwerken in de collectie van KMSKA is tijdens het onderzoek samengesteld vanuit Van Goghs brieven uit deze periode (p. 12-13). Zeven van deze werken zijn momenteel op zaal te zien. Met directeur Carmen Willems en conservator Nico van Hout zijn de volgende mogelijkheden besproken:







- Een podwalk door het museum langs de werken op zaal die door Van Gogh genoemd zijn in zijn brieven
 - Een kleine presentatie in het prentenkabinet in 2025-2026, eventueel middels gastcuratorschap vanuit het Van GoghHuis
 - Voor een volgend jubileumjaar een grotere tentoonstelling, misschien zelfs een herneming van de expositie van *L'Association pour l'Art* uit 1892. Een facsimile van de catalogus is uitgegeven door het Van Mieghem Museum.
- Vanwege de relatie van genoemde werken in de collectie achten de onderzoekers het wenselijk dat het museum, eventueel samen met de academie, ook toetreedt tot Van Gogh Europe.

GALERIES

De onderzoekers hebben diverse galleries bezocht en gesproken met medewerkers, met als doel relaties aan te knopen en Antwerpse kunstenaars te benaderen. Afspraken zijn gemaakt met Tim Van Laere Gallery, Axel Vervoordt Gallery, NQ Gallery en Base Alpha Gallery. Verder zijn diverse galleries bezocht tijdens Antwerp Art Weekend, waaronder Extra City.

GASTCURATOREN

Voor de tentoonstelling Van Gogh in Antwerpen van eind november 2025 t/m eind februari 2026 in het Vincent van GoghHuis zijn de Antwerpse kunstenaars Nadia Naveau & Nick Andrews gevraagd op te treden als gastcurator. Naast eigen werk zullen zij ook andere kunstenaars uitnodigen deel te nemen.





PROGRAMMA

- | | |
|---------------|--|
| Sept/okt 2024 | Presentatie plan in Antwerpen (academie). Voordracht Koninklijke Academie voor Schone Kunsten Antwerpen en KMSKA als lid Van Gogh Europe |
| 2025 e.v. | Vervolg uitwisseling residenties tussen Zundert enerzijds, Morpho en Academie anderzijds. Jaarlijkse toekenning Van Gogh AiR Prijs op Koninklijke Academie voor Schone Kunsten Antwerpen |
| 2025/2026 | Expositie Van Gogh in Antwerpen, Vincent van GoghHuis Zundert. Gastcuratoren: Nadia Naveau & Nick Andrews. In dezelfde periode presentatie bij Academie Antwerpen |
| 2026 | Uitgave boek Van Gogh in Antwerpen i.s.m. JapSam Books |
| 2026 | Van Gogh & Antwerpen als thema voor presentatie en activiteiten in Van Gogh Brabant |
| 2026 | Presentatie (kleine tentoonstelling, podwalk) in KMSKA. Studie naar verdere presentaties |
| 2026 e.v. | Uitwerking plannen voor bestendiging van de samenwerking in programma Van Gogh Antwerpen |

Ron Dirven & Eva Geene, Van GoghGalerie Zundert NL

Dit initiatief is mede mogelijk gemaakt door Grensverleggers, regeling ter ondersteuning van culturele samenwerkingen tussen partijen in Vlaanderen, de Provincie Noord-Brabant, de Provincie Limburg en de Provincie Zeeland.

COLLECTIE VAN KONINKLIJKE ACADEMIE VOOR SCHONE KUNSTEN ANTWERPEN

Kunstwerken in de collectie van Koninklijke Academie voor Schone Kunsten Antwerpen die Van Gogh vermeldde in zijn brieven uit de Antwerpse periode.

Artist	Title	Date	Letter	Link
Henri De Braekeleer	<i>De eetkamer in de woning van de kunstenaar Henri Leys</i>	1869	544 / 1885	https://kmska.be/en/masterpiece/dining-room-home-artist-henri-leys
Peter Paul Rubens	<i>Heilige Theresia van Ávila bekommt door Christus' tussenkomst de</i>	1630	544 / 1885	https://kmska.be/en/peter-paul-rubens
Frans Hals	<i>Vissersjongen</i>	1630-1632	544 / 1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/vissersjongen
Maerten de Vos	<i>Heilige Lucas schildert de Madonna</i>	1602	544 / 1885	https://kmska.be/en/masterpiece/saint-luke-painting-virgin
Copy after Rembrandt	<i>Oude man</i>		544 / 1885	https://kmska.be/en/masterpiece/old-man-0
Nicolaes Maes / Esaias Boursse	<i>Vissersjongen</i>	1655	544 / 1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/vissersjongen-0
Jacob Jordaens	<i>Zoals de ouden zongen piepen de jongen</i>	1638	544 / 1885	https://kmska.be/en/masterpiece/old-sang-so-pipe-young
Jan van Goyen	<i>Landschap</i>	1631	544 / 1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/landschap-8
Salomon van Ruysdael	<i>Stil water</i>	1657	544 / 1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/stil-water
Quinten Massys	<i>Altaarstuk van het Schrijnwerkersambacht</i>		544 / 1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/altaarstuk-van-het-schrijnwerkersambacht
Jan van Eyck	<i>Heilige Barbara</i>	1437	544 / 1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/heilige-barbara
Robert Mols	<i>De rede van Antwerpen in 1870</i>	1878	544 / 1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/de-rede-van-antwerpen-1870
Henri de Braekeleer	<i>De oude herberg "Het Loodshuis" in Antwerpen"</i>	1877	544 / 1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/de-oude-herberg-het-loodshuis-antwerpen
César de Cock	<i>Aan de oevers van de Epte in Gasny</i>	1882	544 / 1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/aan-de-oevers-van-de-epte-gasny
Jean Pierre François Lamorinière	<i>Prinsenvijver on the island of Walcheren</i>	1876	544 / 1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/prinsenvijver-op-het-eiland-walcheren
Joseph Théodore Coosemans	<i>Winterdag in de Kempen</i>	1879	544 / 1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/winterdag-de-kempen
Alphonse Asselbergs	<i>Veen in de Kempen</i>	1878	544 / 1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/veen-de-kempen-0
Jacques Rosseels	<i>Landschap bij Waasmunster</i>	1882	544 / 1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/landschap-bij-waasmunster
Théodore Baron	<i>Het woud van Fontainebleau - herfstavond</i>	1882	544 / 1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/het-woud-van-fontainebleau-herfstavond
Ludwig Munthe	<i>Winterlandschap</i>	1876	544 / 1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/winterlandschap-0
Andreas Achenbach	<i>Een sleepboot verlaat de haven van Oostende bij hoogtij</i>	1878	544 / 1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/een-sleepboot-verlaat-de-haven-van-oostende-bij-hoogtij
Paul Jean Clays	<i>Kalmte voor het onweer bij Dordrecht</i>	1876	544 / 1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/kalmte-voor-het-onweer-bij-dordrecht

Artist	Title	Date	Letter	Link
Henri Leys	<i>Ontvangst van Peter Paul Rubens in het Kolveniershof in</i>	1851	544 / 1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/ontvangst-van-peter-paul-rubens-het-kolveniershof-antwerpen
Henri Leys	<i>Vlaams bruiloftsfeest in de 17de eeuw</i>	1839	544 / 1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/vlaams-bruiloftsfeest-de-17de-eeuw
Jean Auguste Dominique Ingres	<i>Zelfportret</i>	1864	544 / 1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/zelfportret-11
Jacques Louis David	<i>Man met hoed</i>		544 / 1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/man-met-hoed
Eugène Verboeckhoven	<i>Vee in een Vlaamse Wei</i>	1847	544 / 1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/vee-een-vlaamse-wei
Abraham van Dijck	<i>Saskia van Uylenburgh vrouw van de kunstenaar Rembrandt</i>		547/1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/saskia-van-uylenburgh-vrouw-van-de-kunstenaar-rembrandt
Jean François Portaels	<i>De schilder Paul Delaroche</i>	1850	548/1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/de-schilder-paul-delaroche
Jan Verhas	<i>Ezelrit op het strand - Heist-aan-Zee</i>	1884	551/1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/ezelrit-op-het-strand-heist-aan-zee
Edgard Farasyn	<i>De oude vismijn van Antwerpen in 1882</i>	1882	551/1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/de-oude-vismijn-van-antwerpen-1882
Emile Wauters	<i>Cairo bij de brug van Kasr-el-Nil</i>	1881	551/1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/cairo-bij-de-brug-van-kasr-el-nil
Peter Paul Rubens	<i>Heilige Familie met de papegaai</i>	1614	551/1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/heilige-familie-met-de-papegaai
Peter Paul Rubens	<i>Christus op het stro</i>	1618	551/1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/christus-op-het-stro
Peter Paul Rubens	<i>Jan Gaspard Gevartius</i>	1628	551/1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/jan-gaspard-gevartius
Anthony van Dyck	<i>Bewening van Christus</i>	1629	551/1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/bewening-van-christus-1
Jef Lambeaux	<i>De kus</i>	1881	551/1885	https://kmska.be/nl/meesterwerk/de-kus
Robert Mols	<i>The South Arsenal Quay in Antwerp in 1870 Portrait of Peter Gilis</i>	1876	544 / 1885	Mentioned in letter notes, but not necessarily seen by Van Gogh
Quinten Massys	<i>Christus Salvator Mundi</i>	1517	544 / 1885	Mentioned in letter notes, but not necessarily seen by Van Gogh
Quinten Massys	<i>The Virgin embracing the dead Jesus Magdalene</i>	1505	544 / 1885	Mentioned in letter notes, but not necessarily seen by Van Gogh
Quinten Massys		1514-24	544 / 1885	Mentioned in letter notes, but not necessarily seen by Van Gogh

GESPREKKEN

Voor het onderzoek naar de herdenking van de band tussen Vincent van Gogh en Antwerpen in 2025-2026 en de totstandkoming van een structurele uitwisseling tussen Antwerpen en Noord-Brabant langs de lijn van Van Gogh, en mogelijke toetreding van Antwerpse instelling(en) tot het netwerk Van Gogh Europe, zijn door de curatoren van de Van GoghGalerie Zundert gesprekken gevoerd met de volgende personen:

- Johan Pas, directeur Koninklijke Academie voor Schone Kunsten Antwerpen
- Carmen Willems, algemeen directeur Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen
- Nico van Hout, conservator Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen
- Caroline Dumalin, artistiek directeur Morpho
- Nadia Naveau, beeldend kunstenaar
- Nick Andrews, beeldend kunstenaar
- Matthijs de Ridder, biograaf Paul van Ostaijen
- Dennis Van Mol, Walden Art Stories
- Erwin Joos, Eugeen van Mieghem Museum
- Katrien Loret, Tim Van Laere Gallery
- Sander Bortier, Axel Vervoordt Gallery
- Niqui van Olphen, NQ Gallery
- Tineke Schuurmans, Fabriek Noord / Geert Verbeke Foundation
- Martin Bailey, The Art Newspaper
- Marcel Daloze, kunsthistoricus
- Caroline Dumoulin, Conseillère scientifique Maison Van Gogh de Cuesmes / Board member Van Gogh Europe
- Frank van den Eijnden | Jacqueline Grandjean | Dingeman Kuilman | Peter Kentie | Edo Dijksterhuis | Andrea Davina, Programmaraad Van Gogh Brabant

LOCATIES

De onderzoekers hebben de stad verkent op zoek naar locaties die een relatie hebben met het verblijf van Van Gogh in 1885-1886. Een selectie van de meest interessante locaties:

- Het Steen, afgebeeld op schets en tekening
- O.L.V. w, met werken van Rubens die Van Gogh heeft bezichtigd, en ook door hem getekend
- ZOO
- Kosthuis Lange Beeldekenstraat 224
- Academie en Oude Museum

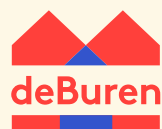
BRONNEN

- Archieven van de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten Antwerpen, Felix Archief
- Mark Edo Tralbaut, *Vincent van Gogh in zijn Antwerpsche Periode*, Amsterdam 1948
- Mark Edo Tralbaut, *Vincent van Gogh en de Vlamingen*, Lier 1955
- Mark Edo Tralbaut, *Van Gogh te Antwerpen*, Antwerpen 1958
- Vincent van Gogh, *Brieven uit Antwerpen November 1885 – Februari 1886*, Amsterdam / Antwerpen 1955
- Leo Jansen, Hans Luijten and Nienke Bakker (eds.), *Vincent van Gogh: The Letters. The complete, illustrated and annotated edition*, Amsterdam University Press, 2009

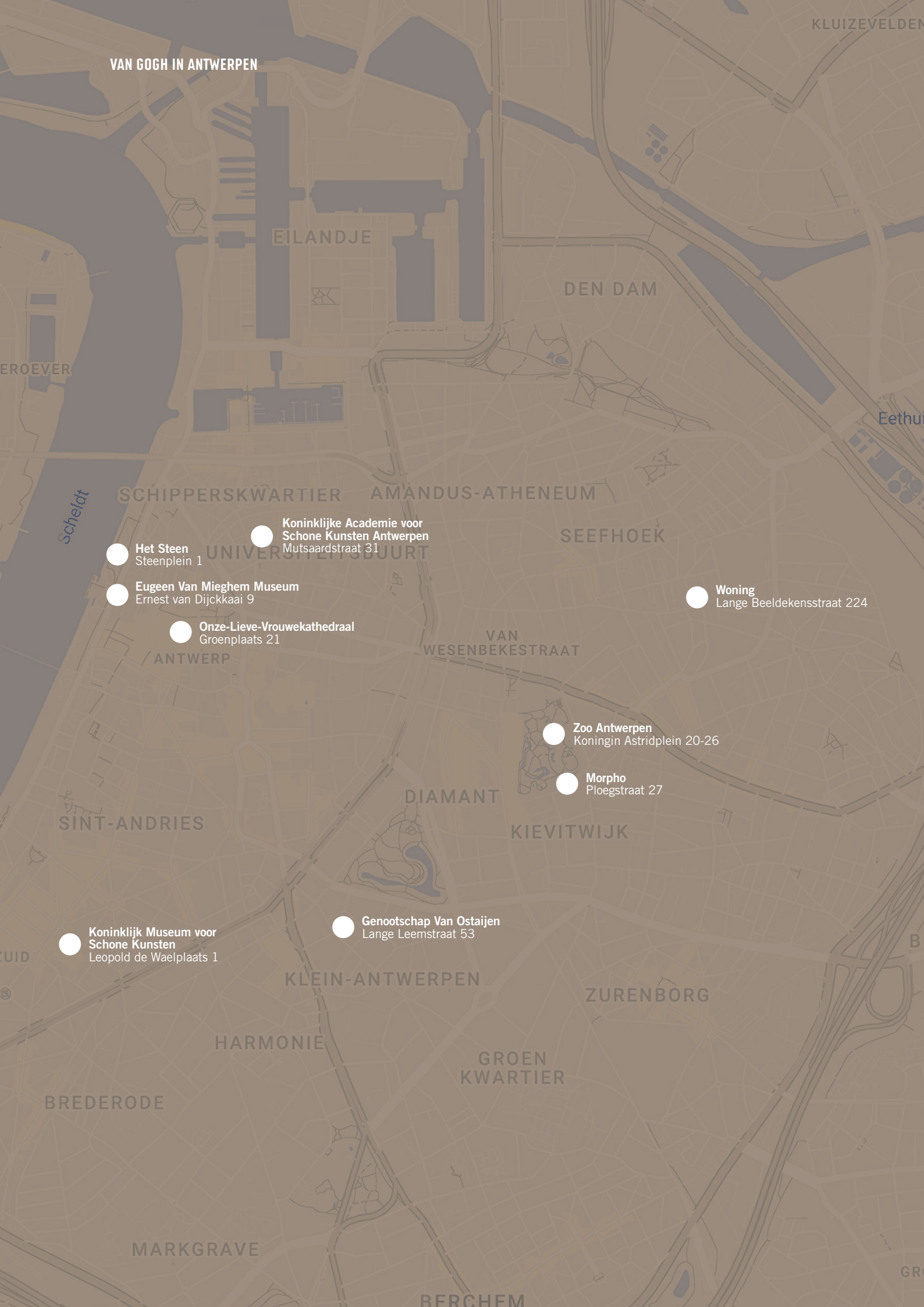
- Guido Persoons, *Vincent van Gogh te Antwerpen in 1885-1886 : zijn opleiding in de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten te Antwerpen als bijdrage tot de vorming van zijn kunstenaarschap*, In: *Periscoop*, Vriendenkring van de Koninklijke Academie, 14-1, 1990
- Louis van Tilborg en Ella Hendriks, *Vincent van Gogh schilderijen, deel 2: Antwerpen en Parijs*, Amsterdam 2011
- Ella Hendriks en Louis van Tilborg, *New views on Van Gogh's development in Antwerp and Paris: an integrated art historical and technical study of his paintings in the Van Gogh Museum*, Universiteit van Amsterdam, proefschrift 2006
- Marije Vellekoop, Sjraar van Heugten, *Vincent van Gogh tekeningen, deel 3: Antwerpen en Parijs 1885 – 1888*, Amsterdam 2001

VAN GOGH AIR

In 2011 is de Stichting Van GoghGalerie & Gastatelier in de oude kosterswoning naast het kerkje van Van Goghs vader in Zundert een 'artist-in-residence' (AiR) programma gestart. Hedendaagse kunstenaars uit binnen- en buitenland, een mix van jonge talenten en gevestigde namen, verblijven en werken een tijdlang op de geboorteplek van Van Gogh om zich daardoor te laten inspireren. De resultaten worden gepresenteerd in de Van GoghGalerie, het Van GoghHuis en op andere locaties. In 2020 is een tweede atelier in gebruik genomen op Landgoed De Moeren. Daarnaast verblijven residenten af en toe bij de abdij van de paters Trappisten. Vanuit de residentie worden bijzondere projecten opgezet in samenwerking met andere musea en presentatie-instellingen binnen Van Gogh Brabant en Van Gogh Europe.



VAN GOGH IN ANTWERPEN



● **Het Steen**
Steenplein 1

● **Eugeen Van Mieghem Museum**
Ernest van Dijckkaai 9

● **Onze-Lieve-Vrouwekathedraal**
Groenplaats 21

● **Koninklijke Academie voor
Schone Kunsten Antwerpen**
Mutsaardstraat 31

● **Woning**
Lange Beeldekenstraat 224

● **Koninklijk Museum voor
Schone Kunsten**
Leopold de Waelplaats 1

● **Genootschap Van Ostajen**
Lange Leemstraat 53

● **Zoo Antwerpen**
Koningin Astridplein 20-26

● **Morpho**
Ploegstraat 27